

श्री रुद्र प्रश्नः

ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः । नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः । या त इषुः शिवतमा शिवं
बभूव ते धनुः । शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय । या ते रुद्र शिवा तनूरघोरा॥पापकाशिनी । तया
नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि । यामिषु गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे । शिवा गिरित्र तां कुरु मा
हिर्गंसीः पुरुषं जगत् । शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मणं सुमना असत् ।
अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् । अहीगश्च सर्वेज्जम्भयन्त्सर्वोश्च यातुधान्यः । असौ यस्तामो अरुण
उत बभूवः सुमङ्गलः । ये चेमागं रुद्रा अभितौ दिक्षु श्रिताः सहस्रशो॥वैष्णवो॥ हेड ईमहे । असौ यो॥वसर्पति
नीलग्रीवो विलोहितः । उतैनं गोपा अदृशन्नुदहार्यः । उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः । नमो -नदृशन्-
अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । अथो ये अस्य सत्त्वानो॥हं तेभ्यो॥करन्नमः । प्रमुच धन्वन्स-
त्वमुभयोरार्त्तिं यो॥र्ज्याम् । याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप । अवतत्य धनुस्त्वगं सहस्राक्ष शतेषुधे ।
निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना भव । विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाग्म उत । अनेशनन्स्येषव -
आभुरस्य निषङ्गथिः । या ते हेतिरमीडुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः । तया॥स्मान्, विश्वतस्त्वमयक्ष्मया -
परिभुज । नमस्ते अस्त्वायुधायानातताय धृष्णवे । उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने । परि ते धन्वनो
वृणक्तु विश्वतः । अथो य इषुधिस्तव-हेतिरस्मान्ारे अस्मन्निधेहि तम् ॥ 1 ॥

शम्भवे नमः । नमस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय त्र्यम्बकाय त्रिपुरान्तकाय त्रिकाग्निकांलाय -
महादेवाय नमः ॥-कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय मृत्युञ्जयाय सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीमन्
नमो हिरण्य बाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमो नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो नमः सुस्पिञ्जराय
त्विषीमते पथीनां पतये नमो नमो बभ्रुशाय विव्याधिने॥न्नानां पतये नमो नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां
पतये नमो नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो नमो रुद्रायातताविने क्षेत्राणां पतये नमो नमः सूतायाहत्याय
वनानां पतये नमो नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो नमो
भुवन्तये वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमो नमः उच्चैर्घोषायाकृन्दयते पत्नीनां पतये नमो नमः कृत्स्नवीताय -
धावते सत्त्वनां पतये नमः ॥2 ॥

नमः सहमानाय निव्याधिने आव्याधिनीनां पतये नमो नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो नमो
निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां पतये नमो नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो नमो निचेरवे
परिचरायारण्यानां पतये नमो नमः सृकाविभ्यो जिघागंसदभ्यो मुष्णतां पतये नमो नमो॥सिमदभ्यो
नक्तञ्चरदभ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो नमः उष्णीषिने गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो नमः इषुमदभ्यो
धन्वाविभ्यश्च वो नमो नमः आतन्भ्यश्च वो -वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो नमः आयच्छदभ्यो विसृजद-
नमो नमो॥स्सदभ्यो विदयदभ्यश्च वो नमो नमः आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो नमः स्वप-दभ्यो जाग्रद-
भ्यश्च वो नमो नमः सुभाभ्यः सुभापतिभ्यश्च वो नमो नमो -भ्यश्च वो नमो नमःस्तिष्ठदभ्यो धावद्
अश्वेभ्यो॥श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ 3 ॥

नमः आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो नमः उगणाभ्यस्तृगं हतीभ्यश्च वो नमो नमो-गृत्सेभ्यो
गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो नमो गृणेभ्यो गृणपतिभ्यश्च वो नमो नमो
विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमो महदभ्यः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो नमो रथिभ्यो॥रथेभ्यश्च वो नमो
नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च वो नमो नमः सेनोभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो नमः, क्षत्तृभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो

नमो नमस्तक्ष्मभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो नमः कुलालेभ्यः कर्मारोभ्यश्च वो नमो नमः पुञ्जिष्टेभ्यो
निषादेभ्यश्च वो नमो नमः इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो नमो मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो नमः -
श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ 4 ॥

नमो भुवाय च रुद्राय च नमः शर्वाय च पशुपतये च नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च नमः कपर्दिने च
व्युप्तकेशाय च नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च नमो मीढुष्टमाय चेषुमते
च नमो ह्रस्वाय च वामुनाय च नमो बृहते च वर्षीयसे च नमो वृद्धाय च स्रुवध्वने च नमो अग्रियाय च
प्रथमाय च नमो आशवे चाजिराय च नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च नमो ऊर्म्याय चावस्वन्याय च नमः
स्त्रोतस्याय च द्वीप्याय च ॥ 5 ॥

नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च नमः पूर्वजाय चापरजाय च नमो मध्यमाय चापगल्भाय च नमो जघन्याय च
बुध्न्याय च नमः सोभ्याय च प्रतिस्र्याय च नमो याम्याय च क्षेम्याय च नमो उर्वर्याय च खल्याय च नमः
श्लोक्याय चावसान्याय च नमो वन्याय च कक्ष्याय च नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च नमो आशुषेणाय
चाशुरथाय च नमः शूराय चावभिन्दते च नमो वर्मिणे च वरुधिने च नमो बिल्मिने च कवचिने च नमः श्रुताय
च श्रुतसेनाय च ॥ 6 ॥

नमो दुन्दुभ्याय चाहनन्याय च नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च नमो दूताय च प्रहिताय च नमो निषङ्गिणे
चेषुधिमते च नमस्तृक्ष्णेषवे चायुधिने च नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च नमः सुत्याय च पथ्याय च नमः
काट्याय च नीप्याय च नमः सूद्याय च सरस्याय च नमो नाद्याय च वैशन्ताय च नमः कूप्याय चावट्याय च
नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च नमो ईधियाय चातप्याय च नमो वात्याय च
रेष्मियाय च नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च ॥ 7 ॥

नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च नमः शङ्गाय च पशुपतये च नमो उग्राय च भीमाय च नमो
अग्रेवधाय च दूरेवधाय च नमो हन्त्रे च हनीयसे च नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ताराय नमश्शम्भवे च
मयोभवे च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च नमस्तीर्थ्याय च कल्याय च नमः
पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नमो आतार्याय चालाद्याय च नमः शष्प्याय च फेन्याय च
नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च ॥ 8 ॥

नमो इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमः किङ्शिलाय च क्षयणाय च नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च
गृह्याय च नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च नमो हृदय्याय च निवेष्ट्याय च नमः -
पाङ्गु सव्याय च रजस्याय च नमः शुष्क्याय च हरित्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च नमो ऊर्म्याय च
सूर्म्याय च नमः पण्ड्याय च पर्णशद्याय च नमो पगुरमाणाय चाभिघ्नते च नमो आखिखदते च प्रखिखदते च
नमो वः किरिकेभ्यो देवानाङ्गं हृदयेभ्यो नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नमो आनिर्हतेभ्यो नमो -
केभ्यः ॥-आमीवत् ९ ॥

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्रननीललोहित । एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भर्मा-१ रो मो एषां किञ्चुनाममत् । या ते
रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहभेषजी । शिवा रुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे ॥ इमाङ्गं रुद्राय त्वसे कपर्दिने
क्षयदवीराय प्रभरामहे मतिम् । यथा नः शमसद् द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् । मुडा नो
रुद्रोत नो मयस्कृधि क्षयदवीराय नमसा विधेम ते । यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता तदश्याम् तव रुद्र प्रणीतौ ।
मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षान्तमुत मा न उक्षितम् । मा नो वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा
नस्तनुवौ रुद्र रीरिषः । मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः । वीरान्मा नो रुद्र
भामितो वधीरनमस्मे ते अस्तु । -हविष्मन्तो नमसा विधेम ते । आरात्ते गोघ्न उत पूरुघ्ने क्षयदवीराय सुम्-

रक्षा च नो अधि च देव ब्रूयथा च नः शर्म यच्छ द्विर्बर्होः । स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मुगन्न
भीममुपहन्तुमुग्रम् । मृडा जरित्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवपन्तु सेनोः । परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु -
वस्तोकाय तनयाय मृडय-तनुष्व मीढ-भ्यस्-परि त्वेषस्य दुर्मति रघायोः । अव स्थिरा मघवद् मीढुष्टम्
शिवमत शिवो नः सुमना भव । परमे वृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान् आचर पिनाकं बिभ्रदागहि । विकिरिद्र
विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः । यास्ते सहस्रगं हेतयोन्यमस्मन्निवपन्तु ताः । सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव -
हेतयः । तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ 10 ॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्योम् । तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि । अस्मिन्-महत्-
यर्णवेऽन्तरिक्षे भुवा अधि । नीलगीवाः शितिकण्ठोः शर्वा अधः, क्षमाचराः । नीलगीवाः शितिकण्ठा दिवगं रुद्रा
उपश्रिताः । ये वृक्षेषु सस्पर्जरा नीलगीवा विलोहिताः । ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः । ये -
चरनअन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तो जनान् । ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः । ये तीर्थानि प्र-
सृकावन्तो निषङ्गिणः । य एतावन्तश्च भूयाग्सश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे । तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि
तन्मसि । नमो रुध्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं वातो वर्तेभ्यो दश प्राचीर्दश -षमिषवस्-
तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्रविष्मो यश्च नो द्रवेष्टि तं वो -दशोर्ध्वास-दीचीर्-दशो-णा दश प्रतीचीर्दक्षि
जम्भे दधामि ॥11 ॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मुक्षीय मा-मृत्योर्-मृतोत् । यो रुद्रो अग्नौ यो
अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु । तमु ष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो
विश्वस्य क्षयति भेषजस्य । यक्ष्वोमहे सौमनसाय रुद्रं नमोभिर् देवमसुरं दुवस्य । अयं मे हस्तो भगवानयं मे-
भगवत्तरः । अयं मे विश्वभेषजोऽयं शिवाभिमर्शनः । ये ते सहस्रमयुतं पाशा मृत्यो मर्त्याय हन्तवे । तान्
युजस्य मायया सर्वानव यजामहे । मृत्यवे स्वाहा मृत्यवे स्वाहा । प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मा विशान्तकः ।
तेनान्नेनोप्यायस्व ॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि ॥

सदाशिवोम् ।

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः